

Jurnalul lui Sebastian nu și-a aflat încă adaptatorul. Cum, de astă dată, nu ne aflăm însă nicidecum în fața unui eșec absolut, orice efort de îmbunătățire a adaptării pare îndreptățit.

Incontestabilei culturi teatrale și literare a lui Constantin Popa Venerus i se asociază cea de meloman. Dramaturgul are o adevărată voluptate ca în didascalii să sugereze care ar fi, după gustul său, cele mai semnificative pasaje muzicale ce ar putea servi drept coloană sonoră pentru viitoare posibile puneri în scenă ale pieselor sale. Rămâne mai întâi de văzut dacă ele își vor găsi regizorul și teatrul care să le crediteze și să le ofere șansa convertirii în spectacol.

Constantin Popa Venerus, *Defileul cu sens unic*, Editura Palimpsest, București, 2006.

Corina HERGHELEGIU

Un Om al „generației de aur”

Volumul *Conchistadorii scenei*, scris de criticul de teatru Constantin Parascchivescu și tipărit la Editura *Sim Art*, Craiova, 2006, este consacrat, de data aceasta, actorilor care au absolvit în 1956 Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, bine cunoscuți sub numele de „generația de aur”. Modest din fire până la absurd, autorul susține că nu el trebuia să scrie această carte, ci „o persoană cu experiență literară și har...”. Permiteți-mi să mă îndoiesc, doamnelor și domnilor, că altcineva ar fi putut s-o scrie cu mai mult profesionalism și har, pentru că domnul Parascchivescu le are din plin pe ambele. Grijă pentru cuvânt și expresie, grija pentru tot ce înseamnă „a scrie” este primordială pentru autor. Pentru el „miile de cuvinte stau disciplinate în dicționar, dar aleargă prin lume după interes și la întâmplare. La chemarea celui ce le cultivă, vin din zbor ca păsările scăldate de minunea albastră a planetei și se așază, cuminți, pe umerii expresiei căutate de gând și de inspirație”. Tot aici citează și recomandarea lui Jean-Paul Sartre, adresată scriitorilor, din volumul *Cuvintele*: „să prinzi lucrurile vii în capcana frazelor”. Pe Fănuș Neagu, Tudor Arghezi și Caragiale îi consideră „giuvaierii” cuvintelor. Fiind atât de exigent la capitolul „cuvânt” vă puteți imagina că această carte fascinează prin cuvânt, expresie, dar și prin relatarea întâmplărilor și a evoluțiilor actorilor din „generația de aur”, pentru că și autorul nostru a mers pe urmele acestei promoții, așa cum ne spune el: „... pe urmele lor «de aur» am mers și eu, pentru că îi știu din institut, le cunosc fețele tinere și ambițiile, le-am văzut primele roluri, primele creații... Știu în general cam ce au făcut și ce cote de măiestrie au atins într-o carieră care nu se anunța comodă și lesnicioasă. Știu și le-am receptat ecoul la public, prețuirea pe care și-au câștigat-o, renumele, faima, i-am aplaudat de nenumărate ori laolaltă cu sute de spectatori, mi-am simțit ochii în lacrimi de multe ori la frângerile lor sufletești pe scenă, am vibrat la emoția jocului lor, am râs dumnezeiește de hazul lor natural, sănătos, am simțit uneori o adiere de geniu pe creștet dintr-o șoaptă sau o turburătoare tăcere a lor...”

Constantin Paraschivescu a acceptat provocarea lui Eugen Todoran, regizor de televiziune și el unul din conchistadori, de a scrie această carte despre „generația de aur” care merită din plin să fie immortalizată și pe hârtie, nu numai pe peliculă. De ce s-a numit „generația de aur”, aflăm chiar de la începutul cărții, Draga Olteanu-Matei, numărându-se și ea printre cei care poartă această cunună: „Ni s-a spus «de aur» – afirmă dânsa – pentru că în seria noastră de absolvenți toți au fost talentați, toți au fost apreciați de marile personalități ale teatrului și criticii românești, toți au mers la sufletul publicului, foarte pretențios la vremea aceea, care i-a acceptat, i-a iubit și i-a situat în primele rânduri ale actorimii românești”. Dar „...așa le-a prorocit la absolvire chiar tânărul asistent de estetică atunci (profesorul de mai târziu, cunoscut mai ales prin apelativul Sir Toby), Ion Toboșaru, care, văzându-i într-un tablou expus pe culoarele institutului, a spus: “Voi veți fi generația de aur a teatrului românesc!” – relatează autorul cărții.

Această generație de artiști ai teatrului a fost prima după cel de-al doilea război mondial și absolut toți au fost copii săraci, iar acesta a fost un motiv puternic de a munci din greu și a câștiga pentru totdeauna sufletul spectatorilor. Solidari cu confrății lor, ei au pus preț pe calitate, chiar dacă acest lucru nu le aducea bani în buzunar, au fost ambițioși și au oferit tot ce au mai bun celor pe care i-au slujit cu dragoste și credință.

Incursiunea în această minunată poveste începe de fapt de la filmarea și montarea spectacolului „generației de aur” de la Craiova din data de 15 noiembrie 1997, unde Constantin Paraschivescu în calitate de redactor la departamentul teatru TV a fost însărcinat să realizeze această emisiune. La început a fost revoltat că nu a fost anunțat decât în ultimul moment că va pleca în această deplasare, mai târziu însă acest drum s-a dovedit a fi o încununare a întregii sale activități artistice și ultima lui emisiune la televiziune (peste o lună și jumătate urma să iasă la pensie). Deci, spuneam că povestea începe cu vizionarea, filmarea și montarea acestui spectacol și încet, încet se trece la depănarea

amintirilor din anii studenției până în prezent. Povestea te prinde în mrejele ei prin amintirile fascinante despre creația acestor mari actori, (unii dintre ei ne-au părăsit demult: Amza Pellea, George Constantin, Gheorghe Cozorici, Gina Patrichi ș.a.), prin tensiunea dialogului, prin grija față de expresie și cuvânt încărcate de emoție, prin redarea amănunțelor, ca de exemplu lupta cu secunde într-o emisiune TV (ceea ce s-a tăiat, din spectacol, la montaj, în această luptă cu secunde, va apărea cuvânt cu cuvânt în această carte), iar amintirile din anii '60 te uimesc prin luxul de amănunte, începând cu oamenii pe care autorul îi întâlnea în cale până la culoarea blocurilor de pe stradă. Cartea este scrisă cu multă pasiune (sunt multe momente trăite de însuși autorul cărții), har și haz în același timp. Fiind împărțită pe capitole se citește foarte ușor. Poate că ar fi fost bine dacă dădea și numele (nu doar să povestească anumite situații triste legate de această problemă), celor care în perioada comunistă, nu numai că nu au slujit arta, dar i-au împiedicat și pe alții să o facă, acum fiind însă oameni respectați și iubitori de teatru. Pentru tânăra generație acest lucru face parte din istorie și e păcat să fie trecute sub tăcere anumite situații care marchează o perioadă tristă din istoria teatrului românesc.

Fost redactor la TVR, Constantin Paraschivescu a lucrat la emisiunile „Maeștrii teatrului românesc” și „Scena”, iar acum slujește în continuare, cu fidelitate, teatrul, creionând portrete-monografii ale marilor personalități și actori din teatrul românesc precum: Petre Sava Băleanu, Gheorghe Dinică, Virginia Iltia Marcu, Irina Răchițeanu-Șirianu, Mircea Andreescu ș.a., vizionând spectacole, „dând verdicte” asupra calității lor, citind cărți și făcând recenzii. Și de ce ne-am mira că face toate aceste lucruri (când, de fapt, ar trebui să se bucure de frumoșii ani de odihnă și liniște), doar este și el un „Om al generației de aur”!

Ion CAZABAN

Cele două Teatralități

După eseu polemic, insolit și provocator al lui Sebastian-Vlad Popa, *Despărțirea gemenilor*, recenzat într-un sumar anterior, o nouă carte aceasta aparținând regizorului-profesor Nicolae Manda, este dedicată Teatralității, de astă dată din perspectiva cercetării riguroase. Așa cum presimțim încă din titlu, ***Teatralitatea, un concept contemporan*** (Ed, UNATC Press, București, 2006), este analizată și pusă în discuție, în diferitele sale moduri de interpretare, de aplicare și de manifestare, observate în mișcarea scenică (și nu numai) din secolul XX. Este o carte necesară care își propune să examineze un concept de substanță, într-o vreme când arta spectacolului trece prin procese distincte și ia aspecte deliberat eteroclite, nu totdeauna fondate estetic, ci generate de „jocurile” contextului socio-politic ori economic – mai exact: comercial –, având, desigur, consecințe în sfera culturii (sau a subculturii). Cartea lui Nicolae Manda are o însemnătate specială, explicând conceptul de Teatralitate și gândindu-l din multiple unghiuri, clarificându-l argumentat în ceea ce-i este